

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Сучасні виклики та
перспективи розвитку
економіки і бізнесу»
6 грудня 2023 р.**

Запоріжжя — 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ**

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І БІЗНЕСУ**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

6 грудня 2023 р.

**Запоріжжя
2023**

УДК [33+65+338.48+339.9+355.018](043)

Т 13

Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу: зб. тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2023 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023.

Збірник містить матеріали учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу». У тезах доповідей збірника висвітлено результати досліджень сучасних проблем та перспектив розвитку економіки, бізнесу та туризму в Україні, міжнародних економічних відносин, визначені аспекти сталого розвитку регіонів країни.

Матеріали збірника будуть корисними для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, фахівців, що працюють за зазначеними напрямками.

Матеріали публікуються в авторській редакції

ISBN

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2023

Організаційний комітет конференції

Колокольчикова І. В. – голова організаційного комітету, д.е.н., професор, декан факультету економіки і бізнесу ТДАТУ

Коноваленко А. С. – заступник голови організаційного комітету, д.е.н., директор Науково-дослідного інституту соціально-економічного розвитку регіону ТДАТУ

Макаренко П. М. – член-кореспондент академії НААН України, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету

Болтянська Л. О. – к.е.н., доцент, завідувачка кафедри економіки і бізнесу ТДАТУ

Сиротюк Г. В. – к.е.н., доцент Львівського національного університету природокористування

Власюк Ю. О. – к.е.н, доцент ВСП Хмельницького політехнічного фахового коледжу Національного університету «Львівська політехніка»

Зміст

Секція 1.

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Болтянський Б. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	8
Василина О. Р., Лавецький І. О. ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО - НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	10
Васильченко О. О. ВПЛИВ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ	12
Єрємін І.Л., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ	15
Нехай В. В., Іконніков Д. ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕСЕНДЖЕРА	18
Русінова О.Г., Голуб Н.О. КАНАЛИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА	20
Салін С. В. ПЕРЕВАГИ БЛОКЧЕЙНУ В ЮРИДИЧНОМУ СЕКТОРІ	22
Селіванова Є.В., Голуб Н.В. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ ГРОМАДЯН У РАЗІ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ	24
Черевко Г. В. ВІЙНА В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	27
Яців С. Ф. ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	29

Секція 2.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Братко В. М., Цвілий С. М. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ТУРИЗМУ	32
Демко В. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	34
Демко В. С., Попова А. Г. СВІТОВІ ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ В КУЛЬТУРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	37
Жарченко В. Ю., Цвілий С. М. МОБІЛЬНІ ГІДІ У ЯКОСТІ ТРЕНДУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ	40
Зла Р. А., Демко В. С. РОЗВИТОК КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	43
Колокольчикова І.В., Лепетченко Д.М. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	45
Кукіна Н. В., Душак А., Душак М. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	47
Оболенцева Л. В., Діасамідзе М. М. ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ	49
Підлужна О. Б. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	50
Пісецький М. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ УКРАЇНИ У БЕЗПЕКОВОМУ КОНТЕКСТІ	52

Секція 3.**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Бандура І. І., Сокот О. Є. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ХЛІБО-БУЛОЧНИХ ВИРОБІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЇСТИВНИХ ГРИБІВ ТА ПРОДУКТІВ ЇХНЬОЇ ПЕРЕРОБКИ	57
Болтянська Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	59
Власюк Ю. О. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАЙДЖЕН У ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	61
Єременко А.А., Голуб Н.О. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	63
Завадських Г. М., Кукіна Г. В. ІНВЕСТИЦІЇ В АГРАРНИЙ СЕКТОР: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	66
Завадських Г. М. ІМПАКТ-ІНВЕСТИЦІЇ І СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СТВОРЕННІ СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ	68
Завадських Г. М., Ковнацька О. С. РЕЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	70
Зеленецька Д.О., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ ТА ЇЇ МІСЦЕ І РОЛЬ У СТРАХОВОМУ БІЗНЕСІ	72
Колач С. М., Періг Ю. А. НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	75
Коноваленко А.С. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	78
Красномовець В. А. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	80
Кукіна Н. В., Петлюк Н. І. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОПОЗИЦІЇ СОНЯШНИКУ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	82
Лисак О. І. ДРОПШИПІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ	84
Мельник О. В. МЕТАПРОСТІР ЯК ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	87
Павлова М. Б. БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	90
Прус Ю. О., Сафарова А. С. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	91
Тебенко В. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	93
Черевко І. В. ЗМІНИ КЛІМАТУ ЯК ЧИННИК ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	97

Секція 4.**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ**

Березівський З. П., Кривов'яза В. О. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ	100
---	-----

Козак В. М. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-РЕСУРСНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ В ЦИФРОВІЗОВАНІЙ ЕКОСИСТЕМІ	101
Красномовець В. А., Бойко Н. С. ВПЛИВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НА ЯКІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ	104
Ортіна Г. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦЕ РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	106
Сиротюк Г. В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	108
Степанюк Р. С. ЧИННИКИ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	110

Секція 5.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Волкова О. В. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ	115
Костякова А. А., Хома А. Р. СТРАТЕГІЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ МІЖ КРАЇНАМИ СВІТУ	118
Почерніна Н. В., Виноградова Д. В. ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	121
Почерніна Н. В., Муха В. М. ЗДОБУТКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ У РАКУРСІ МІЖНАРОДНИХ ІНДЕКСІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	124
Почерніна Н. В. ПЕРЕВАГИ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ	126
Савіцький А. В. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕТАПНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	128

• Культурний обмін із залученням спільнот: розвиток туризму, який сприяє активному обміну між туристами та місцевими спільнотами, дозволяючи взаємодіяти та ділитися культурним досвідом.

Ці інновації вирішують виклики та реалізують можливості, щоб зробити культурний туризм більш доступним, захопливим і сталим. Можна сподіватися, що ці нововведення допоможуть українському туризму на шляху до відновлення культурного туризму у післявоєнні часи. Україна багата на культурні пам'ятки та події, туристичні об'єкти та місця, національні звичаї та обряди, які виділяють український туризм серед інших країн та світових туристичних дестинацій.

Враховуючи вищесказане можна зробити висновок, культурний туризм в Україні відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини, розвитку економіки та зміцненні міжнародних зв'язків. Він сприяє зростанню інтересу до української культури та історії, розширює можливості для місцевого населення та сприяє розвитку туристичної галузі в цілому.

Саме культурний туризм дає змогу звернутися до вивчення культурної спадщини людства. Військовий конфлікт призвів до руйнування туристичної інфраструктури в багатьох регіонах України, втрати іноземних туристів, заборони використання повітряного простору та інших негативних наслідків. Попри це туризм продовжує функціонувати, проте має певні особливості, зумовлені ситуацією в нашій державі. До них можна віднести формування туристичних маршрутів з урахуванням наявності бомбосховищ, планування туристичних мандрівок відповідно до дії комендантської години, дотримання заборон, до яких відносяться прогулянки та екскурсії біля об'єктів критичної чи військової інфраструктури, проведення масових заходів, відвідування лісів, водойм та гірських маршрутів в різних регіонах України.

Список використаних джерел

1. Демко В. С. Застосування інноваційних інтелектуальних систем прийняття рішень в туризмі. *Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Серія «Економічні науки»*. 2022. Т. 26, № 1–2. С. 104–113. URL: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2022-1-2-104-113> (дата звернення 24.11.2023).
2. Орлова О. В. Культурний туризм як засіб діалогу культур. *Культура і сучасність*. 2009. № 2. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Kis/2009_2/19.pdf (дата звернення 24.11.2023).
3. Приседська В. Як переживає війну туристична галузь. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62004034> (дата звернення 24.11.2023).
4. Mahdyk N. Turyzm pid chas viyny: yak vidpochyvaty v Ukrayini ts'oho lita [Tourism during the war: how to rest in Ukraine this summer]. URL: <https://ukraine.segodnya.ua/ua/ukraine/turizm-vo-vremya-voynykak-otdyhat-v-ukraine-etim-letom-1629651.html> (дата звернення 24.11.2023) [in Ukrainian].

ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ: РЕАЛІ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Колокольчикова І.В.

д.е.н., професор,

Професор кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Лепетченко Д.М.

Аспірант Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

На розвиток будь-якої галузі пливуть внутрішні та зовнішні чинники. Галузь туризму має найбільшу чутливість до цих факторів, тому що пов'язана з послугами відпочинку, а відпочинок повинен бути безпечним. Реалії сьогодення показують, що зараз туристичні фірми

працюють в умовах невизначеності та мають стрімке зниження попиту. Тому дослідження розвитку галузі, її кон'юнктури є актуальним.

Науковці проводять моніторинг показників ефективності роботи галузі. Так, питанням визначення напрямів розвитку та її перспектив присвячені роботи А.Л. Помаза-Пономаренко, який виокремлює найвагоміші фактори впливу, а саме «економічні, інфраструктурні, етно-соціальні, фактори туристичного попиту, фактори історичного розвитку туризму, інформаційні, освітньо-кадрові, адміністративно-управлінські» [3]. І.М. Цуркан та Р.Ю. Кривенкова зупиняють увагу на тому, що «першочерговим заходом повинна стати розробка стратегії розвитку національного туризму з урахуванням міжнародного досвіду та євроінтеграції» [5]. Питаннями існування туристичної галузі в умовах війни присвячені роботи Г.В. Олексюк, О. С. Подольський [2] та інш.

До 2019 року туристична галузь була галуззю, яка динамічно розвивається, визначаючи кожен частинку України як туристичну дестинацію, з відповідним брендуванням. Період COVID – 19 додав свої корективи: міжнародні подорожі скоротились, але почав розвиватись внутрішній туризм. За останніми статистичними даними Туристичного барометру України обсяг реалізації товарів і послуг відвідувачами в Україні становив 254,9млрд.грн. Скорочення обсягів реалізації послуг за областями спостерігається з різною тенденцією: найменше скорочення відмічене в Івано – Франківській області (1,3 рази), найбільше – у Чернівецькій (4,4 рази). За видами послуг за останній рік скоротилися показники готелів в КЗЗ – на 1,7 рази, по туристичним операторам – в 2,1рази, туристичним агентам – в 1,8 рази, атракціонам та тематичним паркам – в 1,7 рази [1]. В цілому, валова додана вартість, що створюється в галузях туризму становить 534,9млрд.грн, або 12,6%; валова додана вартість, що створюється безпосередньо в туризмі 165,1млрд.грн. або 3,91% [4].

Пропозиція туристичних послуг складається з надання послуг проживання; з забезпечення стравами та напоями; залізничного або дорожнього, водного/повітряного пасажирського транспорту; здачі в оренду транспортних засобів; послуги туристичних агентств та інші послуги з бронювання; в сфері культури; спортивні та рекреаційні послуги. Кожна з цих пропозицій мала свій попит. COVID – 19 додав змін, переорієнтувавши туристів на внутрішній попит та зменшення міжнародних потоків як в країну та і з неї. Туристична галузь стикнулася з більшими проблемами ніж в попередні роки. Критичне зменшення попиту на послуги змушує зараз суб'єктів туристичного бізнесу реструктурувати пропозицію.

На думку багатьох науковців в період воєнного та післявійськового стану в країні будуть популярні такі види туристичних послуг як: лікувально – оздоровчий, спортивний, реабілітаційний, зелений, екологічний та інші, які спрямовуються на відновлення фізичного та ментального здоров'я. Основним підґрунтям цього є практика роботи туристичних підприємств як волонтерів, практичних психологів під час війни.

Тому для відновлення попиту на туризм, розширення маркетингових пропозицій необхідна злагоджена робота усіх: органів влади, інвесторів, наукових інституцій, суб'єктів бізнесу. Виокремлення та прогнозування популяризації вищенаведених видів туризму вимагатимуть від держави відновлення соціальної інфраструктури, закладів лікування, освіти. Підготовка фахівців з туризму повинна акцентувати увагу на стандартизації та безпеки подорожі, питанням психологічного супроводу туристів, створення відповідних умов відпочинку, безпечність відпочинку, враховуючи інклюзію.

Основними клієнтами – замовниками туристичних послуг прогнозовано є військові, членами їх сімей, постраждали від російської агресії пересічні громадяни. Серед популярних маршрутів з'являться «маршрути пам'яті», наприклад Ірпінь, Оріхів, Маріуполь, Харків, Буча тощо. А головною метою подорожей стане – патріотичне виховання, адаптації до цивільного життя, відновлення ментального здоров'я.

Для напрацювання навичок роботи галузі у визначених умовах необхідно дослідити практику таких країн, як Хорватія, Боснія, Герцеговина, Грузія, які відновили свою популярність як туристичних країн вдвічі після війни. Однак для України наслідки війни, яка ще не закінчилась, більш руйнуючі. Південь та АР Крим практично втрачено для роботи туристичних фірм; виробнича та соціальна інфраструктура і туристичні об'єкти, культурна спадщина в занепаді або зазнала значних руйнувань. Тому для подальшого відновлення та розвитку галузі Україна потребує значних інвестицій, державної підтримки, наукового обґрунтування стратегій розвитку, патріотичного вихованих фахівців, молодих спеціалістів галузі та багато терпіння.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  2. Г.В. Олексюк, О. С. Подольський Проблеми та перспективи туристичної індустрії України в умовах сучасних викликів. Регіональна економіка 2022, №3. 95-105с. https://re.gov.ua/re202203/re202203_095_OleksyukHV,PodolskyOS.pdf
  3. Помаза-Пономаренко А.Л. Розвиток туризму в Україні у воєнний і післявоєнний періоди. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. Том 33 (72) № 5 2022. 6-11с. https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/5_2022/2.pdf
  4. Туристичний барометр України. URL <http://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-barometer-2020.pdf>
- Цуркан І.М. Кривенкова Р.Ю. Пріоритети функціонування туристичної індустрії під час війни в Україні. Причорноморські економічні студії. Випуск 79. 2023. 247-250с. http://bses.in.ua/journals/2023/79_2023/40.pdf

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ

Кукіна Н. В.

к.е.н., доцент, завідувачка кафедри маркетингу

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Душак А.

здобувач ОС «Бакалавр» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа»

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Душак М.

здобувач ОС «Бакалавр» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа»

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

За часів незалежності, Україна прагне себе реалізувати в аспекті туристичної країни. При цьому, розвиток туристичної галузі не можливий без її складової – ресторанного бізнесу. Даний сектор економіки є найбільш динамічним сектором економіки України, оскільки є дуже залежним від політичних, економічних, демографічних, культурних чинників та факторів поведінки споживача. А під час війни, ресторанна справа взагалі змушена адаптуватися до нових умов ведення бізнесу.

Другий рік війни зумовлює великі зміни в усіх секторах економіки. Багато підприємств призупиняють діяльність, шукають нові бізнес-ідеї, припиняють ризикувати [1]. Ресторанний бізнес також зазнав суттєвих змін. Але багато підприємців адаптуються до змін, впроваджують інноваційні рішення, чим створюють активне підприємницьке середовище.